

DİN VE HAYAT DENGESİ

Eûzubillahimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillahi Rabbi'l-âlemin ve'l-âkibetü li'l-müttekîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn. İ'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi hedyü Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve külle dalâletin fi'n-nâri. Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve sellem.

Estağfirullah. Estağfirullah. Estağfirullah el-Azîm, el-Kerîm er-Rahîm ellezî lâ ilâhe illâ hû el-Hayye'l-Kayyûm ve netûbu ileyh. Ve es'elühü't-tevbete ve'l-mağfirete ve'l-hidâyete lenâ innehû hüve't-tevvâbün rahîm. Tevbete abdin zâlimin linefsihî lâ yemlikü linefsihî mevten ve lâ hayâten ve lâ nüşûrâ.

Allâhümme salli salâten kâmileten ve sellim selâmen tâmmen alâ seyyidînâ Muhammedini'llezî tenhâllü bihi'l-ugadü ve tenfericü bihi'l kürebü ve tukdâ bihi'l-havâicü ve tünâli bihi'r-reğâibü ve hüsnî'l-havâtimi ve yüstesğa'l-ğamâmü bi-vechihi'l-kerîmi ve alâ

âlihî ve sahibihî fi külli lemhatin ve nefesin bi-adedi külli ma'lûmin lek.

Yahudilikten dönmüş bir Müslüman, Yahudi'den Müslüman olmuş, bir mektup yazmış bana. Tabi bunu çok yerlere de yazmıştır ya. Şu okuduğum salât-u selâmdan dört bin dört yüz kırk dört tane benim için okuyuverirsiniz diyor. Bir işim var dostlar. Bu işin olması için bunu bu kadar okumanızı, okuyucuları bulup okutmanızı rica ederim demiş.

İkinci mektubunun bir de destan kısmı var. Uzunca yazmış. Bu mektupta da camilerimizin kirliliğinden, pisliliğinden bahseder. Camilerin temiz tutulmasını bize tavsiye eder. Bu hareketi şimdi dersimizin içinde inşallah gelir de hepimiz için yüz kızartıcı bir hal. Yüz kızartıcı bir hal. Allah kusurlarımızı affetsin.

Bu tabi fertlerin elinden gelmez. Bir fert ne kadar çalışsa bu caminin temizliği için, içinden gece gündüz çıkmasa yine beceremez. Buna cemaat yardımı lazım, elbirliği lazım, teşkilat da lazım. Şimdi bu tavanı kimse süpüremez. Buraya koca bir merdiven lazım, onun temizliği için mahsus süpürgesi lazım, badanası lazım, şusu lazım, şusu lazım. Ve

bunlar da kolay işler değil. Allah kusurumuzu affetsin. Yapanlardan, bırakanlardan Allah razı olsun. Onlar yapmışlar, bırakmışlar da biz bugün bunların muhafazasından aciziz.

Şimdi, Mustafa kardeşime getireceğim lafı. Bir hanım var gelmiş, çocuğunu okutuyordu mektepte. Neyse yaramaz oldukları için bunları çıkardı. Başka mektebe verdi. Şimdi başka mektepten para isterlerken Eşref Bey onu ben veririm demiş ama şimdi de ödeyemiyor galiba. Şimdi bitti ya, seninki isterler. Onun için hanım gelmiş birkaç defadır rica eder.

Şimdi bu mektebin yapılış tarzını hepimiz biliriz ki burası bir Kur'an kursu olarak çalışıldı, yapıldı. Bugün de bir lise haline çevrildi. Her mektepte lise çok. Bu lisenin belki bir mümtaz tarafı varsa işte, şusu busu vardır da orası şöyle dört yüz bin Müslüman, bin tane profesör yetiştirse hepsi de Müslüman olaraktan, bir Elham okuyan çocuğun sevabını alamazlar. Bir Elham okumasını öğrenen çocuğun sevabını alamazlar. Kur'an başka, diğer meslekler başka. Kur'an ile hiçbir meslek ölçülemez. Ama ne yazık ki bizim paralarımız o kadar şey ki diğer meslekleri Kur'an'a tercih ediyoruz.

Buradan adam çıkarsa bu memleketi göklere çıkarır. Balınan kaymak yapar. Millet de rahat eder düşüncesine kapılıyoruz. Kur'an kursunu kapatıp, bugünkü dünya mekteplerinden bir mektep haline çeviriyoruz. Bilmem bununla bu vebalin altından nasıl kalkabiliriz? Allah cümlemizi affetsin.

Allah bizi erkek yaratmış. Kadını da kadın yaratmış. Çocuğu var, büyütüyor. Kılık değiştirsek olur mu? Olmaz. Herkesin ne ki şekilde yaratılırsa o şekilde hareket etmesi lazım. Ne kadar olacak? Kur'an okumasını ne kadar bilirler yani? Şimdi bir hafızın Kur'an'ını hangisi okusun? Oraya ben karışmam ama. Şimdi bu camiye alıp bu adam cami olarak yapmış. Burasını başka bir kılığa çevirsek de buradaki aldığımız parayla efendim başka yerde namaz kıldırırsak bunun sevabını alır mıyız? Adam dese ki senin caminizi şu iş için kullanıyoruz ama kirayı veriyoruz zamanında. İşte şu filan gibi çocukları okutuyoruz. O adam bizim yakamıza yapıştığı vakitte acaba kurtarabilir miyiz yakamızı? Yani mesuliyet ağırdır. Allah cümlemizin yardımcısı olsun.

Şimdi burada Cenâb-ı Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

فِي الْأَرْضِ أَمَانَانِ: أَنَا أَمَانٌ وَالْاِسْتِغْفَارُ أَمَانٌ وَأَنَا
مَذْهُوبٌ بِي وَيَبْقَى أَمَانُ الْاِسْتِغْفَارِ فَعَلَيْكُمْ
بِالْاِسْتِغْفَارِ عِنْدَ كُلِّ حَدَثٍ وَذَنْبٍ

Fi'l-erdi emânâni. Yerde iki eman var.

İki kurtuluş yolu var yerde eman, emniyet. Bir.
Ene emânün, birisi benim. Birisi de istiğfardır.
Estağfirullah. İstiğfara iyi yapışınız.

İmâm-ı Âzam Hazretleri'nin oğlu
Hammadad'a tavsiye ettiği mektubu var. 19
nasihat var. 19 nasihatının başında, istiğfarı
oğluna tavsiye ediyor. Hem de, o Allah'ın Ente
Rabbi diye her gün okuduğumuz istiğfar yok
mu, o istiğfarı tembih ediyor. Sakın bu istiğfarı
bırakma diyor. Burada da Efendimiz sallallahu
aleyhi ve sellem, *Ene emânün*, *ve'stiğfâru*. Ben
bir kere emânım, siz ben oldukça içinizde, size
bir şey olmaz. Bir de istiğfardır. Siz de istiğfara
devam ettikçe size de bir şey olmazsınız. Ama
ve ene mezhûbün. Ben içinizde temelli kalacak
değilim. Bugün varsam bir gün ecelim gelecek.
Götürülüp ayrılacağım aranızdan.

Ve yebkâ emânu. O zaman bir emân
kalıyor bize. Bu da nedir? *El-İstiğfar*.
İstiğfardır. Öyleyse *fe aleyküm bi'stiğfâri* 'inde

küllî hadesin. Her an için istiğfar edilmeli. Elinizden gelirse her an için istiğfar ediniz. Sizin hadesinden.. Her hadesten. İnsan hatadan salim değil. Her an birçok kusurlarımız oluyor. Bu kusurlarımıza karşı daima istiğfar edin. Estağfirullah deyin. Bir daha onu yapmamanın çalışması lazımdır.

فِي كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى ثَمَانُ آيَاتٍ لِلْعَيْنِ لَا يَقْرُوهَا
عَبْدٌ فِي دَارٍ فَتُصِيبَهُمْ ذَلِكَ الْيَوْمَ عَيْنٌ إِنْسٍ أَوْ جِنٍّ:
فَاتِحَةُ الْكِتَابِ سَبْعُ آيَاتٍ وَآيَةُ الْكُرْسِيِّ

Fî kitâbillâhi teâlâ semânü âyâtin li'l-ayni, lâ yekraûhâ abdün fî dârin fe tûsîbehüm zâlike'l-yevme aynü insin ev cinnin. Ne insanın ne de cinni dediğimiz gözümüzle göremeyip mevcut olan bir mahlukun şerrine uğramayız. Bunun birisi *Fâtihatü'l-kitâb*. Elham. Yedi tane ayet. Bir tanesi de *âyetü'l-kürsi* Kur'an ayeti.

قَابِلُوا النَّعَالَ

Kâbilü'n-ni'âle. Kâbil, mukabil eden. *Ni'âle.* Ayakkabı. Ayakkabılarınızı camiye girerken alt, alt, alt koyun. Böyle toprağa, suyu dökülmesin yerlere. Öyle getirin. Öyle koyun camiye. Bak bin üç yüz küsur sene evvel

Efendimiz camiye ayakkabının nasıl sokulacağını bize tavsiye ediyor. Bugün de bazı camilerde reklamları asılı oraya koymuş ayakkabını böyle yap da gir diyerekten.

Bizim bir şeyimiz vardı, hakimimiz vardı, Allah rahmet eylesin gani gani, hani beyaz esbaplar giyer, temiz bir efendi, bir de torbası var naylondan, ayakkabılarını naylon torbasının içerisine kor, getirir gözlerinin önüne bırakırdı. Bu ikinci bir mana burada, ayakkabını da gözünün önüne koy ki aklın arkanda olmasın, ayakkabım acaba çalındı mı, başkası değiştirir mi falan. Bunun da olmamak için ayakkabını da gözünün önüne koy, tabirini de kullanmışlar.

Bak şimdi.

قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمَّا حَرَّمَ عَلَيْهِمُ
الشُّحُومَ جَمَّلُوها ثُمَّ بَاعُوهَا فَأَكَلُوا أَثْمَانَهَا

Kâtelellâhü'l-yehûde. Allah, Yahudi'yi perişan etsin yani, katletsin. Mahvetsin. Ne için? *Innellâhe azze ve celle lemmâ harrame aleyhimü's-şühûme.* Onlar, onlara yağı Cenâb-ı Hak, hayvanların yağlarını haram etti. Yağını yemeyeceğiniz dedi. Onlar da, *cemmelûhâ sümme bâûhâ.* Et, yağı sebebiyle yemiyorlar.

Sattılar, parasını yiyorlar. Şimdi tam bizim işe denk gelecek bu. Etini haram etmişken Allah, yemiyorlar ama bunun yerine eti eritip, yağı eritip satıyorlar ve parasını yiyorlar.

Fe ekelû esmânehâ. Bak ravileri ne kadar çok. Ahmed b. Hanbel, Buhârî, Müslim, Tirmizî, Dâvud, Nesaî, İbn Mâce. Ahmed b. Hanbel, Buhârî, Müslim, Dâvud, Nesaî, İbn Mâce. Tekrar. Buhârî, Müslim, tekrar Taberânî, tekrar Ahmed b. Hanbel, Câbir'den, İbn Ömer'den, Ebû Hüreyre'den rivayetler böyle. Demek aslı değiştirme, hileye kaçma, ne kadar fena bir şey. Bunlar hile yapıyorlar, yağı haram iken, eh biz yağını yemeyelim ya, yemiyoruz ya. Eritiyor, satıyor, parasını yiyor.

قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ
مَسَاجِدَ لَا يَبْقَيْنَ دِينَارٍ بِأَرْضِ الْعَرَبِ

İkinci, Kâtelellâhü'l-yehûde ve'n-nesârâ. Allah bu Nesârâ ve Yahudileri mahvetsin.

İttehazzû kubura enbiyâihim mesâcide. Bunlar, Peygamberlerin mescidlerini, Peygamberlerin kabirlerini mescid ittihaz ettiler. İyi dinleyin.

Peygamberlerin kabirlerini mescid ittihaz ettiklerinden dolayı Cenâb-ı Peygamber

bunlara lanet ediyor. Peygamberin mescidi, mesciddir ama onun içinde kabirde var ama kabrine karşı namaz kılınmaz. Kabir, kabirdir. Ona hürmetimiz, saygımız üstün, fakat oraya karşı namaz kılınmaz ve onun içine girip de namaz da kılınmaz. Şimdi bazı türbelerimiz var, o türbelerin içinde namazgah yerleri vardır. Oraya girerler, namaz kılarlar. Namaz yeri başka, türbenin yeri başka. Onun için *İttehazzû kubura enbiyâihim*. Enbiyaların kabirlerini ittihaz ettiler, *mesâcid*. Enbiyaların kabirlerini mesâcid edince, evliyâların ki hiç kalır. Bunu istemiyor Peygamber sallâllâhü aleyhi ve sellem. Benim kabrime mescid ittihaz etmeyin. Ben Allah'ın kuluyum.

Lâ yebkayenne dînâni bi erdi'l-Arabi. Arap diyarındaki Arabistan'da iki gün yaşamak onların bu memleketten mahvolup gitmeleri lazım.

قَاتِلْ دُونَ مَالِكَ حَتَّى تَحَوِّزَ مَالَكَ أَوْ تُقْتَلَ فَتَكُونَ
مِنْ شُهَدَاءِ الْآخِرَةِ

Kâtil dûne mâlike. Malın için dövüş. Malını birisi elinden alır da, ne yapayım tufaya geldim deme. Eşkıyalar bugün soyuyorlar ya yolları kesip de. Herkes parasını çıkarıyor veriyor neyi

varsa elinde. Kimsenin cesareti olmuyor bir vuruşmaya, dövüşmeye. Canım birisi ikisi dövülürse de o adamın el birliğiyle ellerini tutup bağlayıversek, bir ikisi belki yaralanır, belki ölüverir ama şehid olur. Bak.

Kâtil dûne mâlike. Malını elinden almak isteyenler için dövüş. Mukatile. Mukatiledir. *Hattâ tehavveze mâleke.* Malını kurtarıncaya kadar. *Ev tüktele.* Yahut öldürülürsün. *Fe tekûne min şühedâi'l-âhirati.* Ahirin şehidi olursun ölürsen de. Ne korkuyorsun? O malı Allah sana vermiş. Onun ile hayırlar yapacaksın. Eşkıyalara yedirmek için vermemiş ki Allah. O eşkıya senin elinden alırsa, aa benim canım kıymetli malım gitsin de kendim kurtulayım. Bu aptallıktır diyor Peygamber. *Şühedâi'l-âhirati* söndürülürsen ahiret şühedâsı olacaksın. Binâenaleyh öyle malını kolaycacık teslim etme.

قَاتِلْهُمْ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا
رَسُولُ اللَّهِ فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ فَقَدْ مَنَعُوا مِنْكَ دِمَاءَهُمْ
وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّهَا وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

Kâtilhüm hattâ yeşhedû en lâ ilâhe illellâhü, ve enne Muhammeden rasûlüllâhi.

Fe izâ fe'alû zâlike fekad mene'û minke dimâehüm ve emvâlehüm, illâ bi hakkihâ ve hisâbühüm alellâhi azze ve celle.

Düşmanlarla dövüşülürken onlara karşı bu kelimeyi getirin, kurtarın kendinizi. Bu kelimeye tayyibeyi getirin. Şehadet kelimesini. Ondan sonra onların malı, canları bizim malımız gibi muhafaza olunur. Bu kelimeyi dedikten sonra. Ama Hakkıyla riayet edin. Cenâb-ı Allah'a ait. Bu kelimeyi dedin mi bir kere. Bir kere çünkü adam vurmuş, öldürmüş. Neden öldürdün demişler? E demiş korkudan yaptı. Yardın da baktın mı acaba gönlünün içerisine? Korkudan mıdır, sahiden midir dedi. Binâenaleyh öyle bunu diyen insanlar mahfuzdur. Demeyiniz, onlara elleşmemeniz lazım.

a. Zikir, İtaat ve İstikamet

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: اذْكُرُونِي بِطَاعَتِي اذْكُرْكُمْ
بِمَغْفِرَتِي فَمَنْ ذَكَرَنِي وَهُوَ مُطِيعٌ فَحَقُّ عَلَيَّ أَنْ
أَذْكُرَهُ مِنِّي بِمَغْفِرَتِي وَمَنْ ذَكَرَنِي وَهُوَ لِيَ عَاصٍ
فَحَقُّ عَلَيَّ أَنْ أَذْكُرَهُ بِمَقْتٍ

Kâle'llâhü azze ve celle. Hadîs-i kutsi derler bunlara. Kâle'llâhü azze ve celle.

Uzkürûnî bi tâ'atî. Beni, bana, benim sözümü dinlemekle beni zikrediniz. Benim sözümü dinlemek suretiyle beni zikredebilirsiniz. Benim sözümü dinlemeden beni zikretmiş sayılmazsınız. Ne kadar Allah deseniz de ne kadar tesbih çekseniz de benim yolumda gitmedikçe beni zikretmiş sayılmazsınız. Siz benim taatımla beni zikrederseniz, taatıma devam ederseniz, efendim.

Ezkürküm bi mağfiratî. Ben de sizi mağfiretimle anarım. Mağfiretimle anarım. *Femen zekeranî ve hüve mütî'un fehakkun aleyye en ezkürahû minnî bi mağfiratî.* Böyle bana muti olduğu halde, bana muti olduğu halde, sözlerimizin dinlediği halde, beni

zikreden insanı, ben mağfiretimle karşılarım.
Onu bir iyi dinleyin.

Ve men zekerañ ve hüve lî âsin. Ama âsî.
Âsî olduğu halde de tesbihi de bırakmıyor
elinden. Allah diyor, Lâ ilâhe illallâh diyor,
Subhanallah diyor, bir şeyler diyor, hatta
namaz da kılıyor. Âsî zikir sünnette var.

Fehakkun aleyye en ezkürâhû bi maktin.
Gazabımla ona muamele ederim diyor. Bana
âsî olduğu halde itaat edip, namaz kılanın,
zikredenin, tesbih edeni azabımla karşılarım.
Evvela yolu düzeltmek lazım. İsyan, yolun
dışına çıkmak. Yolun dışına çıkıldıktan sonra
yapılan tesbihlerin kıymeti olmuyor yani.
Tesbihler Allah'ın yolunda oldukça da makbul.
Allah'ın yolundan çıktıktan sonra tesbihler de
şey olmuyor. Allah kusurlarınızı affetsin. Yani
mühim şey. Mühim şey. Onun için Allah
cümlemize istikamet nasip etsin. İstikametle
olunca zikirler makbul. İsyan istikametin dışı.
İsyanlar istikametinin dışında hareket
ediyorsun.

قَالَ اللَّهُ: إِنِّي وَالْجِنَّ وَالْإِنْسَ فِي نَبَأٍ عَظِيمٍ أَخْلُقُ
وَيُعْبَدُ غَيْرِي وَأَرْزُقُ وَيُشْكِرُ غَيْرِي

Kâlellâhü: Cenâb-ı Hak celle velâ buyuruyor. Innî ve'l-cinne ve'l-inse fî nebein azîmin. İnsanları ve cinlileri bir büyük meydan, meydana orada topluyor.

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ¹

Amme yetesâelûn(yetesâelûne). Anin nebeil azîm(azîmi).

Nebe. Bu kıyamet halini bildiren vasıtalar, ki büyük bir şan. O gün Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

Ehlüku ve yü'bedü ğayrî. Seni yaratan benim. Senin yaratan ben olduğum halde, niçin benden gayrısına ibadet ediyorsun sen? Niçin benden gayrısına boyun büküyorsun? Seni yaratan benim. Biliyorsun işte. Hâlik'in ben olduğum halde, benden gayrıya ibadet ediyorsun, *ve erzüku.* Rızkı da veren benim. *Ve yüşkeru ğayrî.* Başkalarına teşekkür ediyorsun. Allah ömürler versin efendim, filan diyerekten. Demek ki asıl şükür, Allah'a lazım. Bu da emrine itaat ile olur. Kendimizin de Hâlik'i olduğu için, ibadetlerimizin de sırf O'na olması lazım. Ondan gayrısına caiz değil.

¹ Nebe Suresi, 1-2.

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: وَلَمْ يَصْبِرْ عَلَىٰ بَلَائِي فَلْيَلْتَمِسْ
رَبًّا سِوَايَ

Kâle'llâhü azze ve celle: Yine buyuruyor
ki:

*Men lem yerda bi kadâî, ve lem yesbir alâ
belâî fe'l-yeltemis rabben sivâî.* Ne kadar
mühim bir şey. Her kim benim hükmü ve
kazama razı olmazsa ve verdiğim ibtilalara da
razı olmazsa.

Fe'l-yeltemis rabben ğayri. Kendisine
başka Allah arasın artık. Bu ibtila, Allah'tan
gelmiştir insanlara. Eh acıdır, zordur, mordur
ama katlanmak mecburiyetindeyiz. Ve
şikayetçi olmamaktır mümkün mertebe. Ki
bunlar makbul şeyler olmadığı için, *fe'l-
yeltemis rabben sivâî* benden başka Allah
arasın diyor kendisine.

Yine buyuruyor:

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَقَدَرِي
فَلْيَلْتَمِسْ رَبًّا غَيْرِي

*Men lem yerda bi kadâî ve kaderî fe'l-
yeltemis rabben ğayrî.* Benim kazama razı
olmayan, kaderime de razı olmayan, takdirime

de razı olmayan, benden gayrı Allah arasın kendisine. *Fe'l-yeltemis rabben ğayrî.*

Yine buyuruyor:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: إِنَّ عَبْدًا أَصْحَحْتُ لَهُ جِسْمَهُ
وَوَسَّعْتُ عَلَيْهِ فِي رِزْقِهِ لَا يَفِدُ إِلَيَّ فِي كُلِّ خَمْسَةِ
أَعْوَامٍ لَمَحْرُومٌ

Kâlellâhü teâlâ: İnne abden eshahtü lehû cismehû, ve vesse'tü aleyhi fî rizkihî, lâ yefidü ileyye fî külli hamseti e'vâmin le mehrûmün.

İlm-i hadîs kadar güzel bir şey yoktur. Çok güzel bir şey. Fakat İlm-i hadîs zordur yani. Kolay bir şey de değildir. Şimdi bazı kardeşlerimiz, yeni yeni yetişen kardeşlerimiz bunları Türkçe'ye çevirerekten, işte her ne gayesi için yapıyorsa yapsın, büyük bir hataya düşüyorlar. Herkes bundan bir şeyler öğreniyor. Ha böyle dedi Peygamber diyor. Bunlar zübdelenmiş, hülasalanmış, bizim fukahalarımızın eline geçmiş, eleklerden geçmiş, fıkıh kitaplarına naklolanmıştır bu emirler. Bunların hangisi ne zaman söylenmiş, biz bilemeyiz bunu. Ama biz de bu İmâm-ı Âzamların devrinde büyük fukahalar, bunların hangisinin evvel, hangisinin sonunda olduğunu,

manalar bunlardan nasıl istidlal edileceğini bildikleri için, bakınız bu zamanda bu hadîsleri rivayet edenlere demişler ki, bunun manası nedir?

Onu ben karışmam bilmem dedi, onu erbabına sorun, fukahasına sorun diyerekten hem hadîsi naklediyor, Arap'tır biliyor manasını ama karışmıyor, onu erbabına sorun diyor. Şimdi bakın, hacca gidiliyor ya bir sürü insanlar şimdi, bu arada hanım yengelerimiz de gidiyor. Hanım yengelerimiz, bir tanesi de dedim ki, hanım yenge, caiz değil bu ya. Hanım yenge hacca giderken ya kocası olacak, ya babası olacak, ya kardeşi olacak, ya annesi olacak, yakınından birisi olacak, kardeşi olacak. Caiz değil. E ben gördüm hadîste. Diyor ki kadının cihadı hacmış. Kadının cihadı hacmış. Binâenaleyh niye engel oluyorsun?

Ben de cihada gidiyorum işte, paramı da o yolda harcayacağım. O yolda cihad da edeceğim orada. Şimdi çok zor. Şimdi bu hadîs-i şerîfte diyor ki, bir insanın malı olduğu halde, vücudu da sağlam olduğu halde, her beş senede bir kere hacca gitmezse, o mahrumdur diyor. Hayırlardan mahrum, hayırlardan memnudur. Çok güzel hadîs. Fakat bu

büyüklerden birisi de demiş ki, bu hadîsin nakli bile caiz değildir, demiş. Bu hadîsin nakli bile caiz değildir, haramdır demiş. Bu hadîsin nakli, haramdır. Çünkü zayıftır demiş. Hadîsin zayıfını, kaviyetini kim bilecek bizim şimdi bu devirde? Kim bilecek yani? Bu gönlü açık, peygamberle sohbe muktedir, büyük evliyâlarımış bunlar. Allah affetsin kusurlarımızı.

قَالَ اللَّهُ: يَا بَنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا ذَكَرْتَنِي شَكَرْتَنِي وَمَا
نَسِيتَنِي كَفَرْتَنِي

Kâlellâhü: Ye'bne âdeme. Ya Âdem, Ye'bne âdeme?

Ey Âdemoğlu! *İnneke mâ zekertenî şekertenî*. Beni zikredersen, bana şükretmiş olursun. Bana şükür de yapmak, benim zikrimle olur. Namazını kıalarsan, orucunu tutarsan, paranın zekâtını verirsən, hayrı hasenata iştirak edersen, bana karşı şükranı nimet etmiş olursun. Yoksa Ya Rabbi şükür demekle olmaz o iş.

Mâ zekertenî. Beni zikrettiğin vakit, yani emirlerimi, sözlerimi dinlediğin vakitte bana şükredersin. İstersen ağzın söylemesin. Bu

hareketlerin yapılması lazım. *Ve mâ nesîtenî*. Eğer bana bunları yapmazsan, zikrimi yapmazsan, ibadetlerini yapmazsan, *kefertenî*, bana da küfran-i nimet etmiş olur. Küfran-i nimet. Allah sağlık vermiş elhamdülillah. En güzel bir mahluk olarak bizi yaratmış. Tam böyle sıhhat, endam hepsi yerinde. Ufacık bir arıza olsa bir yerimizde feryat figan koparıyoruz. E bunları elhamdülillah çok şükür, bak ne güzel. E bunun şükrü lazım değil mi? Şükrü lazım değil mi? Şükrü de ibadet-u taat.

b. Salih Kullara Hazırlanan Lütuflar

Buyuruyor gene:

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِذَا ابْتَلَيْتُ عَبْدًا مِنْ عِبَادِي
مُؤْمِنًا فَحَمِدَنِي وَصَبَرَ عَلَى مَا ابْتَلَيْتُهُ فَإِنَّهُ يَقُومُ
مِنْ مَضْجَعِهِ ذَلِكَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ مِنَ الْخَطَايَا
وَيَقُولُ الرَّبُّ لِلْحَفَظَةِ: إِنِّي قَدْ قَيَّدْتُ عَبْدِي هَذَا
وَابْتَلَيْتُهُ فَأَجْرُوا لَهُ مَا كُنْتُمْ تُجْرُونَ لَهُ قَبْلَ ذَلِكَ
مِنَ الْأَجْرِ وَهُوَ صَحِيحٌ

Kâlellâhü azze celle: İzâ'bteleytü abden min ibâdî mü'minen. Mü'min bir kulumu, bir

ibtila ile ibtila. İbtilanın çeşidi çok. Her birisi, bazısı çok üstün, bazısı da hafif, çok ibtilalar var. Bu ibtilalardan birisiyle mü'min kulumu müptela kıldım.

Fe hamidenî. O da bana, Ya Rabbim bu senden geldi. Rızıklar gelirken şükrediyoruz ya, oh ya rabbi seviniyoruz. Bazen de da böyle darlık gelir, o darlıktan dolayı da, eh bu da senden Ya Rabbi, dediğin vakitte *ve sabera alâ mâ'bteleytühû.* Verdiğim ibtilaya karşı da sabrediyor. Sabrediyor.

Feinnehû yekûmü min medce'ihî zâlike keyevmi veledethü ümmühû mine'l-hatâyâ. O gün, o iyi olduğu vakitte, sırata döndüğü vakitte, yatağından, anasından doğduğu gün nasıl tertemizdi, hiç günahı yoktur, öyle çıkar meydana.

Ve yekûlü'r-Rabb. Hazreti Allah Celle ve Alâ diyor ki, *lil hafezati*, hafaza meleklerine, *Innî kad kayyettü abdî hâzâ.* Şu adamı, ben, kulumu bağladım. Hasta oldu, yatağında kaldı. *Ve'bteleytühû.* Bir takım da iptilalar verdim ki herkesi şaşırtan bir hal ile. *Fe ecrû lehû mâ küntüm tücrûne lehû kable zâlike mine'l-ecri.* Bu sahîhken, sağlam iken ne kadar ibadet taat yapıyorsa, şimdi bunun defterine durmadan

işleyin bunu. Yatıyor yatakta, yapamıyor onları. Edemiyor, geceleri kalkamıyor. İşte birçok şeyler var, sıkıntılar var. *Ve hüve sahihun*. Sahih olduğun vakitte nasıl ibadet ediyorsa, şimdi o hastalık derdinde yapamadığı halde yine defterine yazın bu ecirleri. Ne kadar lütfu İlahi. Yine buyuruyor:

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: مَنْ سَلَبْتُ كَرِيمَتِيهِ عَوَّضْتُهُ
مِنْهُمَا الْجَنَّةَ

Men selebtü. İnsanın gözlerini ben alırım. Gerek hastalık dolayısıyla, gerek doğum dolayısıyla, gerek başka şeyler, kazalarla, ayık gözlerini alırsam, *avvadtühû minhümâ'l cennete*. Onun yerine ona cennetimi veririm.

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: الصَّيَّامُ جُنَّةٌ يَسْتَجِنُّ بِهَا الْعَبْدُ مِنَ
النَّارِ وَهُوَ لِي وَأَنَا أُجْزَى بِهِ

Es-siyâmü cünnetün. *Yestecinnü bihi'l-abdü mine'n-nâri*, ve *hüve lî ve ene ücziü bihî*. Oruç, önümüzde, giriyor şimdi inşallah, o bir kalkandır. Kalkandır ki onunla kul kendini cehennemden korur. Nasıl ki kalkan insanları gelen kurşunlardan koruyor, bu da kulu cehenneme düşmekten korur. O oruç benim

içindir, onun cezasını, mükâfatını ben vereceğim. Ben vereceğim dediği vakit, takdir yok. Allah verecek. Takdir yok. Aklımız da ermez, hesabını da bulamayız yani. O kadar çok veriyor Allahu Teâlâ'nın verdiği insanlara. Buyuruyor yine:

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَعَدَدْتُ لِعِبَادِيَ الصَّالِحِينَ
مَا لَا عَيْنٌ رَأَتْ وَلَا أُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ

بَشَرٍ

Ea'dedtü li 'ibâdiye's-sâlihîne. Ben sâlih kullarım için hazırladım, hazırladım. Hazır duruyor yani. Ben salih kullarım için hazırladım. Neleri?

Mâ lâ 'aynün raet. Gözlerin göremediği şeyleri. Dünyadayken gözler onu görememiş. O kadar güzel şeyler hazırladım ona. *Ve lâ üzünün semiat.* O güzel şeyleri hiçbir kulak da dinlememiş. Duymamış öyle şey. Gözü de görmemiş, kulağı da işitmemiş. Öyle şeyler hazırladım. *Ve lâ hatâra alâ kalbi beşerin.* Böyle şey olur mu diyerekten. Hatıra da bile gelemiyor. O hatıra bile gelemeyen o güzel şeyleri ben o salih kullarım için hazırladım. Siz o salih kullarımın arasına girmeye bakın.

Buyuruyor yine ki:

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: يُؤْذِينِي ابْنُ آدَمَ يَسُبُّ الدَّهْرَ أَنَا
الدَّهْرُ بِيَدِي الْأَمْرُ أَقْلِبُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

Yü'zîni'bnü Adem yesübbü'd-dehra,
ene'd-dehru, bi yedi'l-emru ükallibu'l-leyle
ve'n-nehâra. Bazı insanlar zamanlara iftira
ederler. Allah bu zamanın belasını versin. Bu
devrin belasını versin. Öyle bir devre çattık ki,
diyoruz da yani. Öyle bir devre çattık ki Allah
şöyle yapsın böyle yapsın.

Diyor ki Cenâb-ı Hak: Devre ne ki,
niçin sebbediyorsun devreye? Devrin ne
kabahati var? O devir, O devirleri döndüren
benim. O devirleri döndüren benim. Geceyi
gündüz yapıyorum, gündüzü geceye nasıl
yapıyorum? O devirlerimi böylece
çeviriyorsam, o gecenin, gündüzün devirleri
gibi bütün varlıkların da böyle çeşitli halleri
yine benim elimde. Benim elimde, *ukallibu*,
ben çeviriyorum, her devrin sahibi benim.
Binâenaleyh sen o devre söver, sebbederken o
bana kadar geliyor. Çünkü döndüreni benim.
Sen onu diyeceğine, 'Yâ Rabb! Bizi affet!' de.
'Bu âfâtı bizim başımızdan kaldır!' de. Allah'a
iltica et!" Yoksa devre küfretmekten bir şey

çıkamaz. Devre sebbetmekten bir şey çıkamaz. Onun için, *yesübbü'd-dehre*. “Sebbediyor dehre, devre, zamana.” Yüz seneye bir devir diyorlar.

Ve ene'd-dehrü bi-yedi'l-emrû ukallibu'l-leyle ve ne'n-nehâre. Buhârî ve Müslim de bunun içerisine dâhil olmak üzere Ebû Hüreyre'den rivayet buyuruyorlar ki: “Bunların döndürücüsü benim, kâinatın, varlıkların sahibi benim, mutasarrıfı da benim.” Sen evinin mutasarrıfı olduğun vakitte kapıyı istediğin zaman açıyorsun, istediğin zaman kapıyorsun, istediğin zaman giriyorsun istediğin zaman çıkıyorsun, “Bu benim evimdir.” diyorsun. Bu mülk de Allah'ındır, istediği gibi tasarruf eder. Binâenaleyh O'nun tasarrufuna karşı isyan etmek değil, O'nun tasarrufuna karşı, “Yâ Rab! Bizim kusurlarımızla bizleri muâhaze etme, bizi affet, bize iyi günler göster yâ Rabbi!” diyerekten hayırlı dualar etmek lazım gelirken insan sebbediyor.

c. Allah'ın Rahmeti ve Kulun Niyeti

Yine buyuruyor ki:

قَالَ اللَّهُ: إِذَا هَمَّ عَبْدِي بِحَسَنَةٍ وَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبْتُهَا
لَهُ حَسَنَةً فَإِنْ عَمِلَهَا كَتَبْتُهَا عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى
سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ؛ وَإِذَا هَمَّ بِسَيِّئَةٍ وَلَمْ يَعْمَلْهَا لَمْ
أَكْتُبْهَا عَلَيْهِ فَإِنْ عَمِلَهَا كَتَبْتُهَا سَيِّئَةً وَاحِدَةً

Kâlellâhu: İzâ hemme abdî bihasenetin ve lem ya'melhâ ketebtühâ lehu haseneten. Fein amilehâ ketebtühâ aşra hasenâtin ilâ seb'i mietin dı'fin ve izâ hemme biseyyietin ve lem ya'melhâ lem ektübha aleyhi. Fein amilehâ ketebtühâ seyyieten vâhideten.

İzâ hemme abdî bihasenetin. “İstedik ki bir iyilik yapalım.” Ve *lem ya'melhâ.* “Yapamadık.” İstedik yapmasını, içimizden geldi, şu adama bir iş yapayım yahut şu camiye bir iş yapayım, bir iyiliğim dokunsun istedi de yapamadı, ve *lem ya'melhâ. Ketebtühâ lehû haseneten.* “O içinden geçtiği için ben ona bir hasene yazarım.” diyor. *Fein amilehâ.* “Onu yapabilirse o içinden geçirdiği iyiliği yapabilirse.” *Ketebtühâ aşra hasenâtin ilâ seb'i mietin dı'fin.* “Ondan yedi yüze kadar

arttırırım onun ecrini.” Ondan yedi yüze kadar [arttırırım], yani niyetine bağlı.

Ve izâ hemme biseyyietin. “Bir de istedi ki bir fenalık yapsın.” *Seyyie*, günah türünden. *Ve lem ya’melhâ.* “Düşündü taşındı olacak şey değil, yapmadı.” Yapmadığı için, *lem ektübha aleyhi.* “Ona bir günah yazmam.” İstedi ama yapamadı, yapamadığı için hasenesi yine tahakkuk ediyor ama buna günah yazmıyor. Yalnız bu [durumdan] Mekke müstesna. Mekke’de bu hatıra gelince derhal günah yazılır, hem de orada günah yüz bin misliyle. Onun için büyüklerimiz Mekke-i Mükerre’de mücâvir kalmayı tecviz etmemişler. Ancak olgun insan olursan, o zaman orada mücâvir ol. Çünkü hata görürsün, kusur görürsün içerisinden bir buğz gelir, bir kin gelir deftere günahlar işlenir. Lafla söylemedim, demedim, içimden geçti ama. Evet, Mekke’deyken orası mukaddes bir mekândır, o mukaddes mekânda dilini nasıl tutuyorsan, gönlünü de öyle zapt etmeye çalışacaksın. Çalışmadığın takdirde orası senin için mükâfat yeri değil, mücâzât yeri olur Allah esirgesin.

Fein amilehâ. “Eğer işlerse o kötülüğünü.” *Ketebtühâ seyyieten vâhideten.* “Ona bir

günah yazarım.” Ötekinde, hasenede ondan yedi yüze kadar yazıyordu ya, günahta ise birebir yazıyor. Buhari’nin ve Müslim’in rivayeti.

Yine buyuruyor ki:

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِذَا أَحَبَّ عَبْدِي لِقَائِي أَحْبَبْتُ
لِقَاءَهُ وَإِذَا كَرِهَ لِقَائِي كَرِهْتُ لِقَاءَهُ

Kâlellâhu azze ve celle: İzâ ehabbe abdî likâî ahabbtü likâehû ve izâ kerihelikâî kerihetü likâehû.

İzâ ehabbe abdî likâî. “Bir kulum bana gelmeyi arzu ediyorsa.” Seviyor, “Bir an evvel Cenâb-ı Hakk’a kavuşayım.” diyor. *Ahabbtü likâehû.* “Ben de onun bana mülakî olmasını isterim, severim.”

Ve izâ kerihelikâî. “Bana gelmesini arzu etmiyorsa, zorlanıyorsa, ölümden korkuyorsa.” *Kerihetü likâehû.* “Ben de onun bana gelmesini istemem, kerih görürüm.”

Burada diyor ki:

لَيْسَ الْمُرَادُ الْمَوْتَ لِأَنَّ كُلَّ يَكْرُهُهُ فَمَنْ تَرَكَ
الدُّنْيَا وَأَبْغَضَهَا أَحَبَّ لِقَاءِ اللَّهِ

Leyse'l-murad el-mevtû. “Bundan murad ölüm değildir.” *Lienne külle yekruhu femen terake'd-dünyâ ve ebğadahâ ehabbe likâallah.* Allah’a mülaki olmak neymiş? *Femen terake'd-dünyâ ve ebğadahâ.* “Her kim dünyayı terk ediyor ve onu sevmiyor.” Dünyayı terk etmekle sevmemek olmaz. Dünya en güzel bir yer bizim için. Niçin? Cennet burada kazanılacak, Allah burada bilinecek. Onun için Allah’ı bilme yeri burası. En güzel bir yerdir insanlar için. Bu devlet her zaman bulunmaz. Buradan gittikten sonra bu devlete erişmemize de imkân yok. Binâenaleyh insanda bir ruh var ya, onunla yaşıyoruz. Bu yaşadığımız ruh âlemindeyken, bu kuvveti onun elinde yok. Bugünkü kuvvet onun elinde yok. Cenâb-ı Hak bu cesedi yaptı, onu bu cesedin içine soktu kuvvet hasıl oldu. İki kuvvet bir araya geldi bu kuvvet hâsıl oldu. Bu kuvvetten ayrıldıktan sonra, ceset öldükten sonra kuvvet yine yerinden gidiyor. Binâenaleyh fırsat, bu ceset elde, bu mekân elde iken Allahu Teâlâ’nın sevdiklerini sevmek.

Dünya demek insanı Allah’tan alıkoyan her şey. Dünya bu varlık değil, insanı Allah’ın rızasından alıkoyan her amel. Seni Allah’ın rızasından alıkoyuyor mu? İbadet, taatten

alıkoyuyor mu? O işte dünyadır. Yoksa dünyada para kazanırsın, rahat edersin, hayır hasenat yaparsın; bunlar dünyadan değil, bunlar âhirettendir.

Şimdi bu adam bu camiye bize bırakmış, 500 sene olmuş gideli âhirete, defterine boyuna işliyor, bunun bu kazandığı paralarla yaptırdığı bu iş dünyadan mı? Hayır, âhîret amelidir bu, bak boyuna defteri işliyor işte. Bizim de dünyamız bizi Allah'tan alıkoyan şey. Emrine imtisal etmediğimiz, onunla bizi Allah'ın rızasına kavuşturacak hareketlerden men eden her şey [dünyadır]. Canım niçin gelmedin camiye? Canım iş çok yahu, vakit bulamıyorum, mesela. Orucu niçin tutmuyorsun yahu? Bu kadar yorgunluğun üstüne nasıl tutayım yahu? Zekâtı niçin vermiyorsun yahu? Ben fukaralar için kazanmadım ki onu çoluğum çocuğumla yiyeyim de rahat edeyim. Buna ne lüzumu var, aptallık mı, diyerekten hak yolundan kaçanlara, dünya onlar için felaket yeridir işte. Allah da onların kendine mülakî olmalarını istemiyor.

d. Fotoğraf Sergilemenin Sakıncası

Buyuruyor yine ki:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذَهَبَ يَخْلُقُ خَلْقًا
كَخَلْقِي؟ فَلْيَخْلُقُوا حَبَّةً أَوْ لِيَخْلُقُوا ذَرَّةً أَوْ لِيَخْلُقُوا
شَعِيرَةً

Kâlellâhu te'âlâ: Ve men ezlemu mimmen zehebe yehluku halkan kehalkî? Fe'l-yehlukû habbeten ev liyehlukû zerraten ev liyehlukû şa'îraten.

Ve men ezlemu mimmen zehebe yehluku halkan kehalkî? Fe'l-yehlukû habbeten ev liyehlukû zerraten ev liyehlukû şa'îraten.
Buhari, Müslim ve Ahmed b. Hanbel. Bu reklamcılık var ya resimcilik, gayet mezmum bir şeydir bu, hiç makbul bir şey değil. Bugün buna insanlar da çok müptela olmuşlardır. Bugün resim lazım, ne kadar? İşte fotoğrafında bulunacak, pasaportunda bulunacak, şurada bulunacak, mecburiyet. Bugün ihtiyaç şeylerinden makul olur, o paraların içerisinde filan neyse, onlar makul. Fakat hususî resimler çıkarıp da evlere asmak, hususi resimler çıkarıp da poz mu diyorlar onlara çeşit pozlarla hususî resimler çıkarıp, hele kadın resimleriyle

beraber odanın güzel yerlerine koyup da gelene gidene bu bizim hanımdır, bu bizim teyzedir, bu bizim amcadır, haladır, dayıdır diye göstermek kadar çirkin bir şey olmaz ki. Bunun için bu gibi resimleri yapanlara buyuruyor ki:

Yehlu ku halkan kehalkî. “Benim yaptığım gibi bir şey yapıyor adam.” *Fe’l-yehlukû habbeten.* “Hadi bakalım bir tane yap, bu buğday tanesini sen de yap bakalım?” Çıkar bir buğdayı, yap yetiştir de onu toprağa gömelim, o da yeşersin buğday versin bize de yiyelim, elinden gelirse.

Ev liyehlukû zerraten. “Yahut zerre bir şey yap bakalım elinden geliyor mu?” *Ev liyehlukû şa’îraten.* “Yahut bir arpa tanesini yap bakalım, geliyor mu elinden?” Öyleyse onlara o gün denecek ki burada yok ama başka yerde, “Hadi siz bu yaptıklarınıza can verin bakalım? Mademki bu kadar özendiniz?” Tabi kimsenin elinden de gelmeyecek bu iş, muazzeb olacak duracaklar.

Onun için şimdi bizim evde de misafir gelmiş de fotoğraf makinesi var orada, ben de baktım nasıl şey o filan derken, sahibisi de geldi, şöyle baktım, dedi, “İşte böyle yapılır

şöyle yapılır.” filan diyerekten. Ama dedim bu günkü derste geçecek bu. Çok fena bir şey bunlarla niye meşgul oluyorsun? Şimdi buna kim bilir kaç para verdin sen? Sonra bunu cebinde boyuna yanında gezdiriyorsun kolunda, şuradan şu resmi alacağım, buradan bu resmi alacağım, şunun resmini bunun resmini alacağım diyerekten hem fuzulî masraf, hem fuzulî vakit geçirme, hem boş şeylerle günah kazanmaktan başka bir şey değil. Dedi ki oradan birisi, eh dedi anamızın babamızın resmini görsek, eh fena mı oluyor ya, saklıyoruz sandıkta şurada burada. “A bak benim anam da böyleymiş, bak babam da böyleymiş, fena mı oluyor?” filan. Senin neyine lazım canım, sen peygamberimizin resimleri var mı ortada? Çizmemişler, yapmamışlar. Şimdi ananı babanı görmesen ne olacak yani resmini? Sen elinden geliyorsa oku onun ruhuna, mağfiret eder. Onun için hayırlar dile, onun resmine bakmaktan ne çıkacak.

e. Takdir, Nezir ve Müslümanlar Arasındaki Kardeşlik

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: لَا يَأْتِي ابْنَ آدَمَ النَّذْرُ بِشَيْءٍ لَمْ أَكُنْ
قَدْ قَدَّرْتُهُ لَهُ وَلَكِنْ يُلْقِيهِ النَّذْرُ إِلَى الْقَدَرِ وَقَدْ
قَدَّرْتُهُ لَهُ أَسْتَخْرِجُ بِهِ مِنَ الْبَخِيلِ فَيُؤْتِينِي عَلَيْهِ مَا
لَمْ يَكُنْ يُؤْتِينِي عَلَيْهِ مِنْ قَبْلُ

*Kâlellâhu te'âlâ: Lâ ye'tî'bne âdeme'n-
nezrû bi-şey'in lem ekün kad kaddertühü lehu
ve lâkin yulkîhi'n-nezrû ile'l-kaderi ve kad
kaddertühü lehu estahricü bihi mine'l-bahîli
feyü'tînî aleyhi mâ lem yekün yü'tînî aleyhi
min kablü.*

*Lâ ye'tî'bne âdeme'n-nezrû bi-şey'in lem
ekün kad kaddertühü lehu.* Şimdi insanlar nezr
ederler ya, bu nezir insanların aptallığından
ileri gelir. “Benim şu işim olursa, işte ben şu
koyun keseceğim, kurban keseceğim,
fukaraları besleyeceğim, efendim üç gün oruç
tutacağım, hatim indireceğim, Eyüp Sultan
Hazretlerine yasin okuyacağım.” filan diye bir
şeyler yapar, işi de olur, der ki; “Ben böyle bir
vaad ettim Eyüp Sultan Hazretlerine, oldu işim
be ya! Sen de sakın varsa bir sıkıntın, git oraya.

Yahut buna benzer şeyler. Bunlar aptallık alametidir. Allahu Teâlâ takdir ettiği şey ne ise o olacaktır, o iş olmuştur ve olacaktır. Senin o yaptığın nezir, fukaralara yemek olur işte o. Fukaralar sevinir ondan, yalnız sen günaha girersin, dersin ki, “Bu benim nezrinden dolayı oldu.” Allah’ı mı aldatacaksın? Allah olmayacak bir şeye senin keseceğin bir kurbanla mı yaptıracak? Bak ne kadar [tehlikeli!] Olmayacak bir şeyi senin kurbanına [bakarak]: “Bu bana kurban kesti, bunu ben buna vermeyecektim ama eh kurban kesti, böyle aç da durdu, vereyim buna. [mı diyecek?]” Bu olmaz! Takdîr-i İlâhî ne ise o olacaktır. Senin takdirinde o varsa olacak, yoksa olmayacak. E nezr etmeyelim mi? Et ama Allah için et, işin olması için değil.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: إِذَا تَقَرَّبَ إِلَى الْعَبْدِ شِبْرًا تَقَرَّبْتُ
إِلَيْهِ ذِرَاعًا وَإِذَا تَقَرَّبَ إِلَى ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ مِنْهُ بَاعًا
وَإِذَا أَتَانِي مَشْيًا أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً

*Kâlellâhu te'âlâ: İzâ tekarrabe ileyye'l-
abdu şıbran tekarrabtü ileyhi zirâ'an ve izâ
tekarrabe ileyye zirâ'an tekarrabtü minhü*

bâ'an ve izâ etânî meşyen eteytühü herveleten.

Kâlellâhu te'âlâ: İzâ tekarrabe ileyye'l-abdu şibran. Şibir, şuna diyorlar. Bir karış bana kulum yakın oldu mu ki, teşbih diyorlar buna. Karış marış yok ortada da yani bir anlatma dolayısıyla, "Şöyle bu kadarcık bir yakınlık bana olursa." Tekarrabtü ileyhi zirâan. "Ben ona bu kadar yaklaşıyorum." O bana bir parçacık geliyor ama ben ona bu kadar yaklaşıyorum.

Ve izâ tekarrabe ileyye zirâ'an tekarrabtü minhü bâ'an. "O bana bir zirâ geliyorsa ben ona bir metre gelirim." Ve izâ etânî meşyen eteytühü herveleten. "O bana yürüyerek gelmek istiyorsa, ben ona koşarak gelirim." Hervele, koşmak. Ben ona koşarak gelirim. Hacda da hervele diyorlar. Gerek Kâbe'nin tavafında gerek sa'y sırasında bir mahal var koşma yeri, o koşma yerinde koşacaksın yani o hervele denilen koşma yeri, koşacaksın. Binâenaleyh "Bana yürüyerek gelene ben koşarak gelirim." demenin çok ince manâları var. Sen bir kere candan Allah de Allah sana bak ne mağfiretlerde bulunur.

Bir kez Allah dese aşk ile lisan,

Dökülür cümle günah misl ü hazan.

Yapraklar ağaç kuruduğu vakitte nasıl dökülüyorsa, günahlar öyle dökülür. Ne ile? Bir Allah demekle! Bak rahmeti İlahiye ne kadar büyük! Yani mü'minlik neyi icap ederse, Allah'a tekarrub ibadetlerle olur. İbadetin gayrısında tekarrub-u İlâhî olmaz. Demin de arz etti ya, Allah'a ibadetsiz takarrüb hatadır. İbadetsiz takarrüb hatadır. O gibi ibadetsiz takarrüb etmek isteyenleri Cenâb-ı Hak, "Ben azabımla karşılarım." diyor. İbadetsiz [birisi diyor ki]: "İçime bak sen benim! Ben namaz kılmam belki ama içim çok temiz. O kadar temiz ki!" Bunlar boş ve şeytan laflarından ibarettir. İçin temiz olsun yine Allah'a da kulluğunu yap, yapacaksan.

Bakınız şimdi bunu iyi dinleyelim. Hadîs-i kutsîdir.

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: الْمُتَحَابُّونَ فِي جَلَالِي لَهُمْ مَنَابِرُ
مِنْ نُورٍ يَغْطِيهِمُ النَّبِيُّونَ وَالشُّهَدَاءُ

Kâlellâhu azze ve celle: el-mütehâbbûne fî celâlî lehüm menâbirü min nûrin yağbituhumu'n-nebiyyûne ve's-şühedâü.

El-mütehâbbûne fî. Mü'minlerin birbirini sevmesi. Bunu kaç derste de cumalarda filan

söyler dururuz, her derste. Şimdi burası yeri geldi. *El-mütehâbbûne*. *Mütehâb*, muhabbet, birbirleriyle sevişmek. “Birbirleriyle sevişen mü’minler.” Ne için ama? *Fî celâlî*. “Benim azametimden dolayı.” Allah’ımın kuludur. Allah’a olan saygısının neticesi, “Allah’ımın yarattıklarını sevmek vazifem. Bunu da mü’min olarak yaratmış daha ne istiyorum. Bunu sevmek benim vazifem.” Binâenaleyh bu gibi sevişen iki kişi, dört kişi, on kişi, yüz kişi, bin kişi. Nedir?

Menâbirü min nûrin. “Nurdan minberler, yüksek yerler kurulmuş vardır onlar için.” Oralarda onlar hürmet ve saygı görerekten seyirci olurlar. Bunların o haline dikkat ediniz. *Yağbituhumu’n-nebiyyûne*. [Peygamberler özenirler, gıpta ederler.] Nebiler ki en büyük insanlar. *Nebiyyûn*. Peygamberimiz de o nebilerin içerisinde. O büyük insanlar peygamberlerdir ya, onlardan daha büyüğü yok ya. *Yağbituhum*. “O insanlar özenirler, gıpta ederler.” Gıpta etmek, özenmek, “Ah keşke benimde şöyle bir apartmanım olsaydı!” diye yani özenir ya, “Benim de böyle bir mobilyam olsa!” diye özenir ya. “Bu özenme gibi, peygamberler de bu Allah için sevişen

müminlere özenirler.” Şimdi sen gel de gel de mü'min kardeşinin aleyhinde onu yere batıracak şekilde konuş! Senin neren mü'min diyeceğiz biz o zaman. Bir de hoca olursan, vay yandın yine ki hoca olunca kat kat katmerlenir günahlar. Bunu bilerek [konuşalım.]

Allah esirgesin, bir kimsede bir hata görmeyelim, [hemen basarız yaygarayı.] Canım burası cennet değil ki be yahu, hatasız insan olmaz burada. Cennet değil burası. Hepimizin çeşitli hatası var, hepimizin kusurları var. Kusur yalnız peygamberlerde yok. Binâenaleyh kusursuz insanı bulmak mümkün olmadığı halde, bazı kusurlarından dolayı onları kovup çıkarmak [ne demektir?] Canım camide bir safta duruyoruz hep, bir Allah'a yönelmişiz, bir peygamberin ümmetiyiz, bir kitabımız var, hep ona sarılmışız, e ne olmuş [bir hata işlediyse?] E canım böyle bir adam işte bak. Şimdi ben af edersiniz, şurada kaç seneden beri imametlik ederim de daha bir selamına mazhar olmadığım müslüman var. Cemaate beş vakit gelir, bir selamını almadığım insan var. Pabucunu alır gelir girer, pabucunu alır çıkar gider. Müslümanlıkta lazım olan birbirine şefkat ve muhabbet iken, Müslümanlıkta bir

sevişmemiz nerede olacak? Bir imamıyla tanışmamış, ona karşı bir hürmet bir saygısı olmayan insanın Müslümanlığından ne anlarsın?

Geçenlerde de dedim, nispet Allah'adır. Allah'a nispet ama derece derecedir. Peygamberini tanımadan Allah'ı tanımak mümkün değildir. Peygamberi tanımadan Allah'ı tanımak mümkün değildir çünkü Allah'ı bize peygamber tanıtacak. Peygamberi tanımak mümkün değildir, onun bize bıraktığı mirasçı olan ulemayı tanımadıkça. Çünkü peygamberi de tanıtacak onlardır. Peygamberi tanımadıkça peygamberi nasıl bileceğiz biz şimdi? Şimdi Hazreti Ali Efendimiz'i seviyoruz, Ömer'i seviyoruz, neden? Menâkıbılarını okuyoruz hayran oluyoruz. Peygamberi seviyoruz, menâkıbılarını okuyoruz hayran oluyoruz. Bunları bize kim bıraktı ulemalarımız değil mi? Bu ulemalarımızı sevmedikçe biz onları nasıl sevelim? İmkânı yok. Sonra ulemamızı sevmek için de yine bizim birbirimizi sevmemiz lazım. Birbirimizi sevmedikçe ulemamızı da sevemeyiz, ulemamızı da sevmedikçe dinimizi de sevemeyiz, dinimizi sevmedikçe peygamberimizi de sevmeye imkân yoktur

tabiatıyla. Peygamber sevilmeyince de Allah'ın sevilmesine imkân yok. Onun için kusurlarımız çok bak. Allah'a nispetimiz nasıl olacak, Allahu Teâlânın emirlerine imtisalimiz nasıl olacak? Birbirlerimize bağlanacağız, can ciğer olacağız. Bu bina nasıl taşlarla müteaddit, içinde ufacık kumu da var, kiremiti de var, mermeri de var, taşı da var, sıvası da var ama hep bir olmuşlar bu bina duruyor ayakta. Eğer bunlar birbirinden ayrılırsa, kirece desek ki, “Sen çekil buradan, pis adam!” Öteki ufak taş desek ki, “Senin ne işin var burada? Sen de çekil!” Demire desek ki, “Senin ne işin var bizim aramızda?” filan nasıl olmazsa bu iş, birbirimizden ayrılınca bu işlerde böyle çorap söküğünün söküldüğü gibi sökölür gider. Artık ucunu bulmanın da imkânı olmaz. Onun için Müslümanların ne pahasına olursa olsun, birbirlerini candan sevmeleri şart. İşte o candan sevdiğimiz zamanda Allahu *Celle ve Alâ* öyle rütbe veriyor ki bize, o verdiği rütbeye peygamberler de gıpta ediyor, şühedâlar da gıpta ediyor. Onun için sevmeyi sen yabana atma.

Şimdi afedersiniz, bugün ben giyip de gelecektim ama hanım razı olmadı bizim.

Almanya'daki kardeşlerden birisi bana güzel bir cübbe yapmış. Beyaz yünden, birisi de dikmiş, dün getirdi bana verdi. Şimdi Almanya'nın bir yerinde benim yüzümü senede bir kere görecektir yahut ne zaman görecektir görecektir ama içinden bir sevgisiyle, bana bir cübbe hediye etmiş. Bu hediyeyi ben alınca sevinmemin boşa mı çıkacağını zannediyorsun? Yani birbirinizi sevmek için de birbirimizi sevmek için de kuru kuruya, "Ben seni seviyorum." demek fayda vermez herkese. Sevgi nispetinde, *tehâdev tehâbbû* buyuruyor Efendimiz. "Hediyeleşin ki birbirinizi seversiniz." Hediye vermediğin insanı sevmek de kolay olmuyor yani. Hediye de sevmeye de vasıta. Binâenaleyh ben seni çok severim ama nereden belli? Bir selamını bile alamıyoruz, bir kahveni içemiyoruz, bir buyurun diyemiyoruz birbirimize karşı. Evimiz müsait değil. Canım bak kocaman bir yer yaptık burada evin müsait değilse! Ama laf çok insanlarda. Allah kusurumuzu affetsin. Onun için ne pahasına olursa olsun, sevmenin mükâfatını, karşılığını hiçbir kimse kazanamıyor. Peygamberler o büyük rütbeleriyle beraber sevgililere verilen bu makama gıpta ediyorlar.

Bakınız bir tane daha:

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَحَبُّ مَا تَعَبَّدَنِي بِهِ عَبْدِي إِلَيَّ

النُّصْحُ لِي

Kâlellâhu azze ve celle: Ehabbu mâ teabbedenî bihî abdî ileyye'n-nushu lî.

“Kulum bana, kullarım için nasihat etmekten daha güzel ibadet edemez.” İbadetin çeşit nevileri var. Bu çeşit nevilerinden birisi de kullara karşı *nâsîh*, nasihat edici, onları daima iyiliğe teşvik, iyiliğe sevk edici, kötülüklerden men etmeye çalışıcı olmak lazım. Yani insan daima hayırlara kendi nefsini feda edecek, onların işlenmesi için kardeşlerine faydalı olmaya çalışacak, nasihat. Niçin?

الدِّينُ النَّصِيحَةُ

ed-dînü en-nasîhatü. “Din nasihatla kâimdir.” Üç defa buyurmuş, *ed-dînü en-nasîhatü.* “Din nasihatle kâimdir.” Şimdi bize bizim hocalarımız nasihat etmeseydi biz bu dini nereden öğrenirdik? Gidip onların önünde diz çökmeseydik nereden öğrenirdik? Siz şimdi buraya gelmeseydiniz bunları nereden öğrenirdiniz? Demek ki bu sevginiz,

toplanmanız, bu dine olan aşkımızın bir meyvesi oluyor. Onun için birbirimizi hem seveceğiz, hem de böyle daima içten dıştan nasihatlerle birbirimize yardımcı olmaya çalışacağız. İbnü'l-Mübârek'in hadislerinden.

f. İlahi Sevgiye Vesile Olan Ameller

Yine buyuruyorlar ki:

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: إِذَا وَجَّهْتُ إِلَى عَبْدٍ مِنْ
عِبِيدِي مُصِيبَةً فِي بَدَنِهِ أَوْ فِي وَلَدِهِ أَوْ فِي مَالِهِ ثُمَّ
اسْتَقْبَلَهُ بِصَبْرٍ جَمِيلٍ اسْتَحْيَيْتُ مِنْهُ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ أَنْ أَنْصَبَ لَهُ مِيزَانًا وَأَنْشُرَ لَهُ دِيوَانًا

Kâlellâhu tebâreke ve te'âlâ: İzâ veccehtü ilâ abdin min abîdî musîbeten fî bedenihî ev fî veledihî ev fî mâlihî sümme'stakbelehu bi-sabrin cemîlin istahyeytü minhü yevme'l-kıyâmeti en ensabe lehû mîzânen ve enşûra lehu dîvânen.

İzâ veccehtü ilâ abdin min abîdî musîbeten fî bedenihî. “Kullarımdan bir kuluma vücutlarında bir musibet verdim.” Çeşitleri var ya musibetlerin, böyle bir musibet verdim. *Ev fî veledihî.* “Yahut çocuğuna verdim.” *Ev fî mâlihî.* “Yahut malına verdim zarar etti, kaybetti servetini

tamamen.” *Sümme’s-takbelehu bi-sabrin cemîlin.* “Sonra bana karşı, ‘Eh Allah’tan geldi ne yapalım.’ [diyerek] sabr-ı cemîl [gösterdi.]” Evi yanmış, malı gitmiş, “Eh ne yapalım, verirken veriydi ya yine verir inşallah.” Çocuk vefat etmiş, “Allah’a şefaathimiz olur.” filan gibilerden. Kendisine karşı da böyle [hareket ediyor.] Bak şimdi:

İstahyeytü minhü yevme’l-kıyâmeti en ensabe lehû mîzânen. “Ben o kuluma karşı yarın mizan kurmaya hayâ ederim.” diyor Cenâb-ı Hak. Gel senin amelini ölçelim bakalım, hayrın mı çok, şerrin mi çok? O madem ki benim verdiğim ibtilalara sabretti isyan etmedi, “Buna [mizan kurmaya] hayâ ederim.” diyor Cenâb-ı Hak.

Bir mücahid varmış, muharebelerin birisinde çok faal dövüşüyor. Çok faal dövüşüyor, herkes hayran oluyor onun dövüşüne, “Ne güzel dövüşüyor!” diyorlar. Cenâb-ı Peygamber’e söylediler, dedi ki: “Onun âkibeti fenadır. Siz onun böyle dövüşmesine bakmayın.” Müteessir oldular tabi, “Nasıl olur da böyle bir mücahidin âkibeti fena olur?” Derken yara aldı, aldığı yaranın ıstırabına dayanamayarak kılıncını karnına

dayadı intihar etti. Allah muhafaza! Ya. “Ona, [sabr-ı cemîl gösteren kuluma] mizan yapmaya hayâ ederim.”

Ve enşûra lehû dîvânen. Senin bak kitaplarını getirecekler ya, *ikra’ kitâbeke* diyerekten. Defterlerimiz önümüzde, eh onun içinde her çeşidi var. “Onu da kulumun önüne açmaya hayâ ederim. Onun eksikliklerini de kendisine göstermem artık.” diyor.

Şunu da dinleyelim, yine buyuruyor Cenâb-ı Vâcibü’l-Vücud Hazretleri:

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَحَابِّينَ
فِي وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَوَاصِلِينَ فِي وَحَقَّتْ
مَحَبَّتِي لِلْمُتَنَاصِحِينَ فِي وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي
لِلْمُتَزَاوِرِينَ فِي وَحَقَّتْ مَحَبَّتِي لِلْمُتَبَاذِلِينَ فِي
الْمُتَحَابُّونَ فِي عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ يَغْبِطُهُمْ
بِمَكَانِهِمُ النَّبِيُّونَ وَالصِّدِّيقُونَ وَالشُّهَدَاءُ

Kâlellâhu tebâreke ve te’âlâ: Hakket mahabbetî li’l-mütehâbbîne fiyye ve hakkat mahabbetî li’l-mütevâsilîne fiyye ve hakkat mahabbetî li’l-mütenâsihîne fiyye ve hakkat mahabbetî li’l-mütezâvirîne fiyye ve hakkat

mahabbetî li'l-mütebâzilîne fiyye. el-mütehâbbûne fiyye alâ menâbira min nûrin yağbituhum bi-mekânihimu'n-nebiyyûne ve's-sıddîkûne ve's-şühedâü.

Hakket mahabbetî li'l-mütehâbbîne fiyye. Ya ne kadar güzel! *Hakket mahabbetî.* “Benim muhabbetim vacip olur.” diyor Cenâb-ı Hak. Kime? *Li'l-mütehâbbîne fiyye.* “Benim için sevişenlere.” Benim için sevişenlere benim de sevmem bana vacip olur diyor Cenâb-ı Hak. Benim kullarım, benim kulumu o kulum seviyor. Bu kullarımın birbirlerinin sevişlerinden nâşi Allahu Teâlâ'nın sevgisi de inziva ediyor bu işin içine. Ne kadar büyük bir lütuf ve ihsandır aziz kardeşler! Bunu çiğnemek kadar büyük vebal olmaz. Allah cümlemizi affetsin.

Bugünkü hayatın seviyeleri çeşitli. İnsanlar mekteplerde okurlar, temeyyüz eder, yüksek bir adam olur. Ondandır sonra mâdûnunda olan küçük insanlara hor bakar. Misal kendisini ayrı bir zümre olarak farz eder, ayrı bir zümre, ayrı bir mahlûk gibi. Mâdûnunda olan insana hiç selam versen selamını almaz, görüşmek istiyorum desem lüzumu yok der, mektup yazsan cevabını vermez, efendim saymaz yani.

Sen Allah’a şükret ki, sana böyle bir mevki ve servet vermiştir, yükselmişin insanların arasında temeyyüz etmişindir. Binâenaleyh bu nimeti sana veren Allahu *Celle ve Alâ*’ya hamd et ki sen de Allah’ın bir kulusun, seni de Allah onun gibi yapsaydı, kafan işlemeseydi, kudretin olmasaydı, gücün olmasaydı bu serveti, bu makamı kazanamasan da onun gibi bir âdi işçi olsaydın ne yapardın yani, elinden ne gelirdi? Elinden ne gelirdi? Bir şey de gelemez. Binâenaleyh bu zekâyı sana veren Allah’tır. O kuvvet ve kudreti verip o serveti veren de yine Allah’tır sana. Sen bunların yerine şükredip de Allah’ın bu nimetlerine mazhar olamayan zayıf kullarına yardım edeceğin yerde kendini onlardan böyle çekivermek kadar şaşkınlık olmaz yani. Sen de o Allah’ın kullarından birisin, o da Allah’ın kullarından birisi. Seni öyle yaratmış, onu da öyle yaratmış. Binâenaleyh ikimiz de Allah’ın kuluyuz, ama seni böyle yaratmış. Nasıl birimizi kadın birimizi erkek yaratıyor. Ona göre çok düşünceli olmak lazım. *Hakket mahabbetî li’l-mütehâbbîne fiyye*. “Benim için sevişenlere Allah’ın sevmesi vacip olur.” Allah sevdi mi bitti iş zaten. Allah seni sevdi mi iş

bitti, başka şeye lüzum yok. Kâinatın sahibi O. Kâinatın sahibi seni sevdikten sonra her muradına nail olursun, olmuşsun demektir. Yine bakınız:

Ve hakkat mahabbetî li'l-mütevâsilîne.

“Yine benim muhabbetim vacip olur.” Kimlere? Akrabayı taallukata sıla ediyor. Yine burada mesela küçük mekteplerde ve ilk mekteplerde çocuklara yazmışlar işte, “Oğlum adam olamazsın.” diye bir tâbir. O adam da okumuş paşa olmuş. Paşa olunca demiş, “Şu benim babayı getirin bakayım buraya!” Polisler jandarmalar gelmişler gece, “Kalk bakalım adam, seni bizim paşa istiyor!” diyerekten götürmüşler, bu da kurulmuş koltuğuna, “Bak baba, sen bana adam olamazsın!” diyordun ama rütbeleri böyle sırmalarla filan, “Bak ben ne oldum?” demiş. “Oğul adam olamazsın!” demiş, “Böyle mi çağırılır baba?” Böyle mi çağırılır baba?

Ha, akşam İbni Abidin Hazretlerinin tercüme-i halinden okuyoruz da. Allah rahmet eylesin. Çok âlî makama nâil olmuş bir zât-ı muhterem. Bir arkadaş vardı Ankaralı, o da Ankara’da valilik yapmış vaktiyle. O valiliği esnasında kendisinin bir şeyhi varmış,

ziyaretine gidermiş diyor ki, buradan Fatih gibi yahut daha uzak bir yerde arabasından iner, şeyhinin kapısına yürüyerek giderdi diyor. Şeyhinin kapısına yürüyerek giderdi diyor. Kendisi Halvetî tarikatına mensubu imiş. O zamanın insanları çok çalışkan insanlarmış, güzel Arap lisanına vâkîf, Farisî lisanına vâkîf, Fransızcaya vâkîf, Yunancaya vâkîf. Eserleri var her dilde. Onun karşılığında işte bize de Mevlânâ'nın bir kitabını hediye etmiş, altı cilt üzerine bırakmış, Türkçelemiş yani. Mevlânâ'nın ki Farsça üzerinedir, o Farsçayı güzelce Türk diline çevirmiş. Bazı Arap eserlerinde de yine tercümeleri vardır. E bu lisana vâkîf olup da Ümmet-i Muhammed'e bir mukabilinde hizmeti var adamın. Ben bu kadar servete malikim, paşayım da neyime lazım benim Arapçayı tercüme edeceğim de şunu bunu tercüme edeceğim de uğraşacağım diyerekten [uğraşacağına], vaktini hevâ-i hevesi ile geçirir. Bu öyle yapmamış, vaktini böyle kıymetlendirerek kendisinden sonra da Ümmet-i Muhammed'in dualarını almak için çeşitli eserler bırakmış. Allah kendisine gani gani rahmet eylesin.

Binâenaleyh akrabâ-i taallukatın da birbirlerini ziyareti edenleri hakkın sevmesine vesile oluyor. Öyle ya, akrabalar arasında bazen duâfâ vardır bazen de yüksekleri vardır. Yüksek insanlar küçükleri ziyarete mecburdurlar. Ben yükseldim diyerekten [büyüklenmemeli]. Kendisi hangisi köydendir kim bilir, ama büyümüştür şimdi bir şey olmuştur o köylü kardeşini beğenmez, bu onun ziyaretine de gitmez. Derler ki, “Şu paşanın babasına da bak, kardeşlerine de bak, yazık!” filan [derler] diye [utanır,] bunu dedirttirmemek için onları da unutuverir. *Fiyye.*

Ve hakkat mahabbetî li'l-mütenâsihîne fiyye. “Allah rızası için nasihat edenlere, nasihat edenleri sevmek bana vaciptir.” diyor Cenâb-ı Hak. Nasihati Allah için yapacaksın, yaptığın takdirde Allahu Teâlâ’nın seni sevmesine vesile oluyor, seviyor Allahu Teâlâ. Bak benim dinimi anlatmaya çalışıyor. Ama para mukabilinde olan nasihatlar bunun dışındadır. Nasihat Allah rızası içindir, yoksa ben maaşımı alayım diyerekten çıkıp da orada üç konuşup beş konuşup da inmek kâfi değildir. Şimdi bakın:

Ve hakkat mahabbetî li'l-mütezâvirîne.

Mütezâvir, ziyaretçi. Kardeşler, kim olursa olsun, birbirlerini ziyarete geliyorlar. Benim kabahatim yalnız çoktur ki, ziyaretçilerime karşı mukabele-i ziyarete bulunamıyorum. Gücüm yetmiyor ona da. Onlardan onun için onlardan da özür diler af dilerim, eksik olmasınlar. Binâenaleyh ziyaretçiye de Allahu Teâlâ'nın sevgisi vacip oluyor. Ziyaretçiye ne kadar seviyor Allah. Sen benim kullarımdan bir kulun ziyaretine gittin, eh ben de seni onun için seviyorum, diyor Allah. *Ve hakkat*. "Vacip olur." Cenâb-ı Hakk'a hiçbir şey vacip olmaz. Cenâb-ı Hakk'a borç olmaz hiçbir şey. Buradaki vücubtan maksat, bize başka türlü nasıl densin ya? Bir izah şeysi olarak, yoksa ona Cenâb-ı Hak hiçbir külfetin altına girmiş olamaz. O zaman Hâlık'e yakışmaz bu sıfat.

Ve hakkat mahabbetî li'l-mütebâzilîne fiyye. "Allah yolunda birbirlerine ikramda izzette bulunuyorlar." Allah yolunda ikramda izzette bulunuyorlar. Mesela şu cami bizimdir. İcabında tabi eskiyecek, eskidiği vakitte tamire ihtiyaç olacak, temizliğine, badanasına lüzum olacak, şu lüzum bu lüzum. Bu lüzumlardan dolayı bir teâvün, muâvenet yaparaktan

mütebâzilîn bezlediyor, veriyor parasını, acıtmıyor parasını veriyor. “O parasını verenleri benim sevmem vacip olur.” diyor.

Şimdi buraya Allah razı olsun bir bina yaptık, beş on çocuk onun içerisinde oturuyor, okuyor, barınıyorlar. Eh bunun icap etse de nafakalarını temin etsek, o daha iyi olur. Kışın memleketimiz soğuk memleket. Şimdi onları kışın odunsuz kömürsüz bırakırsak burada elbette onlar yaşayamazlar, hasta olurlar, çeşitli ibtilalara maruz kalırlar, belki de ölürlər. Onun için onların sıcak yerde muhafazaları için odun kömür yakacağız. Odun kömür külfetli oluyor. E bir kalorifer yapılsa daha iyi oluyor, camimiz de ısınacak. Ooh, ibadet ederken sabahleyin soğuk, üşür kaçarız. Şimdi üşümeyiz de elhamdülillah, kaloriferimiz var. E şimdi buna yardım etsek zor bir şey mi yani? Ne olur, koca binasını yaptık, bir de kalorifer masrafı yapacağız, o da olup bitecek. Sonra başka masraflar çıkar, onlar da olur yine ama bir kişiyle olmaz, hep elbirliğiyle olacak inşallah. Onun için hepinize teşekkürler ederiz. Allah razı olsun hepinizden. Çok hepiniz hizmetler edip bunlar meydana gelmiştir. Daha inşallah birçok şeyler meydana gelir. Şimdi

bunları yaptığımızdan dolayı, *el-mütehâbbûne fiyye*. Bu birbirleriyle sevişen insanlar, ziyaretçiler, nasihatçiler, birbirlerine sıla-ı rahim edenler, işte birbirlerini daima böyle muhabbetle karşılayanlara karşı Cenâb-ı Hak diyor ki:

“Ben de bunları severim, sevdiğimden dolayı.” *Alâ menâbire min nûrin. Alâ menâbir, menâbir*, minber, minareden gelir. Minare gibi yüksek, minber gibi yüksek. Hani şu oyun meydanlarında yüksekten oturup da seyrediyorlar oyuncularını. Ne diyorlar onlara?Loca diyorlar. İşte öyle localar içerisinde bunlar ki ama nurdan, bunlar gibi tahtadan betondan değil. “Nurdan yapılmış minberler üzerinde otururlar.” *Yağbituhum*. “Bunlara gıpta eder, gıpta eder özenir.” *Bimekânihim*. “Bunların o üstün mevkilerine özenir.” Kim? *en-Nebiyyûne*. “Nebiler.” Daha? *Ve’s-sıddîkûne*. “Ebû Bekr-i Sıddîk gibi Sıddıklar.” *Ve’s-şühedâü*. “Hazreti Hamza gibi şühedâlar buna özenirler, ‘Ah biz de bunlar gibi olsaydık!’ derler.” Bu onların yüksek mertebeleri ile beraber [özenmeleri], bu bize teşviktir.

Yine bir tane daha bu hususta buyuruluyor:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: وَجَبْتُ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَجَالَسُونَ فِيَّ
وَوَجَبْتُ مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَبَاذِلُونَ فِيَّ وَوَجَبْتُ
مَحَبَّتِي لِلَّذِينَ يَتَلَاقَوْنَ فِيَّ

Kâlellâhu te'âlâ: Vecebet mahabbetî lillezîne yetecâlesûne fiyye ve vecebet mahabbetî lillezîne yetebâzelûne fiyye ve vecebet mahabbetî lillezîne yetelâkavne fiyye.

Vecebet mahabbetî. Burada yine *hakkat* yerine *vecebet* dedi, yukarıda *hakkat* dedi burada *vecebet*. *Vecebet*, vacipten, “Vacip olur.” *Mahabbetî.* “Yani ben onu severim demek, severim.” *Mahabbetî lillezîne yetecâlesûne.* *Yetahâbbûne* demek. Birbirleriyle seviştiklerinden dolayı oturmuşlar muhabbet ediyorlar. İki kişi sevişmek için toplanmışlar muhabbet ediyorlar. “Bunlara karşı benim sevgim vacip olur.” diyor Hazreti Allah. Ne büyük nimet kardeş!

Sinemada toplanır insanlar, gazinoda toplanır insanlar. İşte daha deniz kıyılarında var birçok sürü toplantı yerleri, gazinolar

vesaireler. Fakat burada Allah'ın sevgisi ilişmez buralara. Çünkü buralar mâsiyet yerleridir. Bu mâsiyet yerlerine toplananları, konuşanları Allah sevmez. Allah'ın sevgisi, Allah rızası için böyle Allah'ın razı olduğu güzel mekânlarda [olanlaradır.] Mekân da lazım, bu güzel mekânlardan birisi camiler, mescidler. En güzeli de Kâbe-i Muazzama, Medine-i Münevvere'deki Resûlullah'ın mescidi. Bu mekânlarda toplanıp da Allah için sevişenlerin kıymeti yüksek diyor. Çünkü onları ben severim diyor. Onun için bugün bir yerde daha gördüm, buralara gidip de ölenler şehid olur, diyor. Şehid rütbesi bile veriliyor aynı zamanda da.

Ve vecebet mahabbetî lillezîne yetebâzelûne. Yetebâzelûne, bezletmek, vermek yani, bahşış ne gibi şeyler olursa olsun. Bu gibi şeyleri verenleri de birbirlerine karşı himayeci. Birbirlerine karşı himayeci. Bu hususta kusurumuz çok. Bu afedersiniz müşâbehet değil ama şimdi ekseri Yahudi havralarında, Hristiyanların kiliselerinde, papazların idarelerinde çok paraları varmış. Çok paraları varmış, onları besliyor ne şekilde besliyorlarsa. Devlet kiliseler için milletin vergisine zam koymuş, devlet alıyor vergiyi,

“Kullanın bunu.” diyerekten kilisesine veriyor. O da cemaatin ihtiyacı olan ihtiyaçlarına parasını istediği gibi sarfediyor. Kardeşlerimizden öyle kimseler geliyor müracat ediyor ki, biz böyle eli bağlı âciz, çok yani utanır bir durumdayız. Niçin? Kardeşimizin bir yardımına el uzatamıyoruz, kimseye de diyemiyoruz ki, “Kardeşim bu kardeşe sen bir şey yapıver işte!” Mesela bir kardeş bir ev almak [istemiş.] Bugün insanlarda ev sahibi olmak zarurettir. Yüz elli bin lirası peşin varmış, yüz yetmiş beş bin liraya da pazarlık etmiş evi alacak, yirmi beş bin lirası noksan. Bunu nereden temin edecek? Kadın da vermiyor evi, sahibi ki, “Bende başka bir yerden bir ev alacağım, paramı tamam isterim.” diyor. Bu paranın tamamı için yirmi beş bin lirayı verecek gücümüz yok, kimseye de diyecek halimiz de yok. Çünkü sözümüzü dinleyen yok yani. Sevgimiz bundan ibaret bizim. Bizim sevgimiz bundan ibaret, sevgi bunu mu gösterir? Onun için camilerimizin birer kasası olması lazım, o kasalarda hiç olmazsa birkaç yüz bin liranın bulunması lazım. İcabında böyle bir kardeş başı sıkıldığı vakitte, “Al işte, ama getir yine yerine koy.”

[diyebilmemiz lazım.] Evet, bazı veremeyecek insan da var. “Eh sana da helal olsun!” diyecek durumda olmamız lazım gelirken, maalesef bunların hiçbirisini yapabilecek ne kuvvetimiz var ne de kudretimiz var. Allah’ın sevgisini nereden alacağız o zaman bilemiyorum.

*Mütebâzelîn, bezletmek, vermek, nasıl olacak bu vermek? Kâğıtları vermesi kâfi gelmiyor, fukara çok memlekette. Ben veriyorum bir lira, sen veriyorsun bir lira, o fukara geçiniyor başka. Fakat asıl olan büyük işleri becermek. Bu büyük işleri becermek için de [büyük vermek gerekiyor.]*Allah kusurlarımızı affetsin.

Ha bu da, hani yani bundan yanlış bir şey de anlaşılmasın ki: “Bu böyle bir parayı hocamızın eline verirsek, hoca da işte bir apartman daha alır, bir de otomobil alır kendisine yaşar da yaşar.” Yaşasa ne olur yani?

Şimdi geçen bizim müftü efendiye bir efendi getirmiş, bir otomobil Almanya’dan gelmiş, size hediye olsun demiş, bağışladım bu otomobili size. E onun tabi bazı masrafları da var. O masraflarını karşılamak için de geldiler bize dediler ki: “Siz de şu kadar bize para verin de, camilere taksim edelim. Bu otomobil bize

hediye edildi, tabi masraflarını da karşılayacağız.” “E bizim neyimize lazım yahu! Müftülüğün arabası olacaksa müftü alsın parası varsa kendisine, bana ne?” dersek, e öteki diyor ki:

“Bak, Hristiyan papazlarının yaşayış tarzına bak, bir de Müslüman hocalarının yaşayış tarzına bak!” Elhamdülillah bizim onların yaşayış tarzlarında hiç gözümüz yok, bizi Allah kanaatimizden ayırmasın. Ayırmasın ama insana layık olan bir şey de bezlin yerini bulmak lazım, bedava parayı da atmamalı.

Sadakalar mesela, biz zekât verimiz her sene, verdiğimiz zekâtlar uçar gider. Niçin? Ahmed’e beş lira, Mehmed’e beş lira, Ali’ye beş lira, çünkü muhtaçtır vereceğiz. Verir de bu paralar biter gider. Fakat bu paraları bir arada toplayıp da bir mühim bir yerin ihtiyacına sarfetmeye imkân bulamıyoruz, imkân bulamıyoruz. Onun için bu bezl çok mühimdir. *Ve vecebet mahabbetî lillezîne yetebâzelûne fiyye.* “Benim için, benim rızam için ama benim rızam için böyle birbirlerine bezleden, yardım eden, muâvenet eden,

elinden tutanlara, benim muhabbetim vacip olur.”

Es-selamü aleykümün manâsını unutmayınız. Selam kardeşlerin selametini istemektir. Kardeşlerinin selametini istemektir, kardeşlerini sıkıntı halinde, muzâyaka halinde gördüğü halde ona selam vermek ona hakarettir, bu selam değildir. Selam muzâyakada olan, sıkıntıda olan kardeşin imdadına yetişmekle olur. Onun imdadına yetişemedikten sonra ona 100 tane de selam ver. Allah kusurumuzu affetsin.

Ve vecebet mahabbetî lillezîne yetelâkavne. Yetelâkavne, mülâkî olmak. “O geliyor sana, sen de gidiyorsun ona, karşılaşıyorsunuz işte bu da Allahu Teâlâ’nın kullarını sevmesine vesile oluyor.” Allah cümlemizi affetsin, tevfikatı samadaniyesine mazhar eylesin, kendisini candan seven kullarının arasına kabul buyursun.

g. Tevbe, Mağfiret ve Allah'a Yakınlık
Şurada bir hadîs-i şerîf daha var onu da şey yapayım.

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: يَا ابْنَ آدَمَ مَهْمَا عَبْدَتَنِي
وَرَجَوْتَنِي وَلَمْ تُشْرِكْ بِي شَيْئًا غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا
كَانَ فِيكَ وَإِنْ اسْتَقْبَلْتَنِي بِمِلءِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
خَطَايَا وَذُنُوبًا اسْتَقْبَلْتُكَ بِمِلْءِهَا مِنَ الْمَغْفِرَةِ
وَأَغْفِرُ لَكَ وَلَا أُبَالِي

*Kâlellâhu azze ve celle:Ye'bne Ademe
mehmâ abedtenî ve racevtenî ve lem tüşrik bî
şey'en ğafertü leke alâ mâ kâne fîke ve
ini'stakbeltenî bi'mil'is-semâi ve'l-ardi
hatâyâ ve zünûbe'stakbeltüke bi-mil'ehinne
mine'l-mağfirati ve eġfiru leke ve lâ übâlî.*

Cenâb-ı Hak o kadar büyük Allah ki, o kadar büyük Allah ki, büyüklüğünü izah etmeye beşerin kudreti yetmez, beşerin kudreti yetmez, hepimiz acizizdir. Şimdi insanlar çok, milyarlarca insan, hep bu insanlar günah işlerler. Bunların işledikleri günahlar yerle göğün arasını doldurmuş, o kadar çok günah. O kadar çok günah, bu kadar günahlara karşı bir adam gelmiş, diyor ki Cenâb-ı Hak:

Mehmâ abedtenî ve racevtenî. “Bana kulluk mu ediyorsun, benden de umuyorsun.” ve bir de *ve lem tüşrik bî şey’en.* “Ve bir de bana hiçbir şeyi şirk etmiyorsun.” Allah ikidir demiyorsun, üçtür demiyorsun, puta muta tapmıyorsun. Şunun bunun karşısında eğilmiyorsun, Allah’a imanın var. Bu imandan dolayı, *ğafertü leke alâ mâ kâne fîke.* “Senin ne kadar günahın varsa hepsini ben mağfiret ederim. Sen bana yalnız yönel.” diyor. Onun için Mevlânâ, Konya’daki Mevlânâ gavur da olsan gel demiş, çıfıt da olsan gel demiş, günahkâr da olsan gel demiş. Niçin? Allah istiğfarı kabul ediyor.

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ كَلَامِي وَأَنَا هُوَ فَمَنْ
قَالَهَا دَخَلَ حِصْنِي وَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ عِقَابِي

Kâlellâhu azze ve celle: Lâ İlâhe illallah kelâmî ve ene hüve. Femen kâlehâ dehale hisnî ve men dehale hisnî emine ikâbî.

Tevbe ettim ben yâ Rabbi! *Lâ İlâhe illallah Muhammedü’r-Resûlullah* bütün günahlar siliniyor.

Doksan senelik gavurun bir *lâ İlâhe illallah* ile günahları silinir de bir günde beş defa secdeye kapanan Müslümanın, günde şu kadar

Allah diyen, *lâ ilâhe illallah* diyenin üzerinde günah kalır mı dersin? Allah'ın rahmeti çok geniş. Fakat bunun altında şârihi diyor ki, “Hâ, sakın hâ! Bu hadisler seni de aldatmasın ha! ‘Allah bu kadar mağfiret sahibidir’ diyerekten sen de aldanıp da günahlara düşmeyesin, çünkü rahmeti bol olduğu gibi, kuyusu da derindir ha!” Kuyusu da derindir. Ona isyan etmemeye çalış ama beşeriyet iktizası bazı hatalardan kusurlardan dolayı korkma tevbe et daima. O tevbeden dolayı inşallah hepimiz mağfûrîn zümresine ilhak oluruz ve son nefeste de hepimiz de Allahu Teâlâ'nın rahmetine kavuşuruz. Şurada bir tanecik daha var:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: إِنَّ أَوْلِيَّائِي مِنْ عِبَادِي وَأَحِبَّائِي مَنْ
خَلَقِي الَّذِينَ يَذْكُرُونَ بِي ذِكْرِي وَأَذْكُرُ بِي ذِكْرِهِمْ

Kâlellâhu te'âlâ: İnne evliyâî min ibâdî ve ehibbâî min halkî'llezîne yezkürûne bi zikrî ve ezkürü bizikrihim.

İnne evliyâî. “Tahkik, benim velilerim.” Velileri anlatıyor, tahkik benim velilerim yani evliyalarım. *Min ibâdî.* “Kullarımdan arasındaki velilerim.” *Ve ehibbâî.* “Dostlarım, bunlarda yine evliyalardır.” *Min halkî.* “Halkımın içinden.” Benim velilerim ve benim dostlarım

kimlerdir biliyor musunuz? *Ellezîne yezkürûne bizikrî.* “Benim zikrimle zikrediyorlar, emirlerimi tutuyorlar, nasihatlerimi dinliyorlar, benim yolumda devam ediyorlar ve Allah demekten de dillerini bırakmıyorlar.” *Ve ezkürü bizikrihim.* “Ben de onları anarım.” Ne ile? Rahmetimle, mağfiretimle.

Yine bir tane daha okuyayım:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: ثَلَاثٌ مَنْ حَافَظَ عَلَيْهِنَّ كَانَ وَلِيَّيْ
حَقًّا وَمَنْ ضَيَّعَهُنَّ فَهُوَ عَدُوِّي حَقًّا: الصَّلَاةُ وَالصَّوْمُ
وَالْغُسْلُ مِنَ الْجَنَابَةِ

Kâlellâhu te'âlâ: Selâsün men hâfeza aleyhinne kâne veliyyî hakkan ve men dayya'ahünne fehüve aduvvî hakkan: es-salâtü ve's-savmu ve'l-ğuslü mine'l-cenâbeti.

Selâsün men hâfeza aleyhinne kâne veliyyî hakkan. “Üç şeyim var, bu üç şeyimi kim tutarsa o benim tam dostumdur, tam velimdir.” Veli, evliya, Allah'ın velisi. *Hakkan.* “Hem de hak olaraktan.”

Ve men dayya'ahünne. “Kim bu üç şeyi terk ederse, zayi ederse.” *Fe-hüve aduvvî hakkan.* “O da benim hak ile düşmanımdır.”

Üçü yapan dostum, üçü yapmayan düşmanımdır.

Es-salâtü ve's-savmu ve'l-ğuslü mine'l-cenâbeti. “Cenabetlikten gusül bir, orucu tutmak oruçlarımızı iki, bir de namazımızı kılanlar Allah’ın dostu, Allah’ın dostu.” Bunları terk edenler de *fehüve aduvvî hakkan.* [“O da benim hak ile düşmanımdır.”]

Buyuruyor ki Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* Hazreti Allahu Celle ve Alâ’dan:

قَالَ اللَّهُ: مَنْ زَارَنِي فِي بَيْتِي أَوْ فِي مَسْجِدِ رَسُولِي
أَوْ فِي بَيْتِ الْمَقْدِسِ فَمَاتَ مَاتَ شَهِيدًا

Kâlellâhu: Men zâranî fî beytî ev fî mescidi Rasûlî ev fî beyti’l-makdisi femâte mâte şehîden.

Kâlellâhu: Men zâranî fî beytî. “Her kim beni benim mescidimde ziyaret ederse.” Cenâb-ı Peygamber’in beyti, mesciddeki olan yeri. “Her kim beni orada ziyaret ederse, beytimde. *Ev fî mescidi Rasûlî.* “[Yahut] Resûlümün mescidinde beni [ziyaret ederse.]” Bu evlerin hepsi Allah’ın evidir. “Bu evlerimde beni ziyaret ederse.” *Ev fî mescidi Rasûlî.* “Yahut Medine-i Münevvere’deki mescidi.” *Ev fî beyti’l-makdisi.* “[Yahut da Kudüs’teki Beyt-

i Makdis'i ziyaret ederse.” *Fe-mâte mâte şehîden*. “Ve ölürse, şehid olarak ölür.]

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: إِنَّ لِعَبْدِي عَلَىٰ عَهْدًا إِنْ أَقَامَ
الصَّلَاةَ لَوْ قَتَلَهَا أَنْ لَا أُعَذِّبَهُ وَأَنْ أُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ

حِسَابٍ

Kâlellâhu azze ve celle: İnne li-abdî aleyye ahden in ekâme's-salâte li-vaktihâ en lâ ü'azzibehû ve en edhalehu'l-cennete bi-ğayri hisâbin.

İnne li-abdî aleyye ahden. “Kulumla benim aramda bir ahd var.” Kulumla benim aramda bir ahid var, o ahde göre, *in ekâme's-salâte li-vaktihâ*. “Namazı vaktinde kılan kulumu.” *En lâ ü'azzibehû*. “Ona azap etmemeye ben söz verdim.” Cenâb-ı Hak, diyor. “Vaktinde namazı kılana azap etmemek için söz verdim.” [diyor.] Allah sözünde durur. Daha, *ve en edhalehu'l-cennete bi-ğayri hisâbin*. “Ben onu hesapsız cennete koymaya da söz vermişimdir ben.” diyor. Ahdim var, o ahdimden dolayı siz ne fedakârlık yaparsan yap ama namazlarından fedakârlık yapma. Namazdan, oruçtan, gusülden fedakârlık olmaz.

Allah cümlemizi affetsin, tevfikatı samadaniyesine nail eylesin, günahlarımızı da affetmekle beraber cümlemize de hüsn ü hâtimelerle âhirete göçmeye nasibi müyesser etsin. Allah nasip ederse biz de Salı günü [umreye gidiyoruz.] çoktan beri isterdik de Cenâb-ı Hak çok şükür bu sene lütfediyor. Ramazanımızı Mekke-i Mükەرreme’de, yahut Medine-i Münevvere’de geçirmeyi niyet ettik. Salı günü de biletimizi aldık, oraya gideceğimiz için hepinizin hakkını helal etmenizi rica ederim. Bizden de helaller olsun, bizim için dualar ediniz.

Allah inşallah afiyetle dönersek derslerimize yine devam ederiz.

Lillahi’l-Fâtiha.

Mehmet Zahid KOTKU
İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
KÜRSÜ